

ՌԲԳ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԴՐԱ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԻ ԻՆՏԵԳՐՈՒՄԸ ՇՄԱԳ-Ի ԵՎ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԵԼԵՆԱ ԼԱԵՎՍԿԱՅԱ

ԵՄ-Ի ՌԲԳ ԴԻՐԵԿՏԻՎԸ ԵՎ ԴՐԱ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱՆ/ ՊՐՈԳՐԵՍԻՎ ԵՎ ՌԵԳՐԵՍԻՎ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԵՐ ԳՈՌ ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ

ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ԱԶԳԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱԳԵՏՆԵՐ

Հիմնական Տեղեկատվություն

- Հայաստանը զգալի ջանքեր է գործադրել ՌԲԳ արձանագրության իրականացման գործում (**ՌԲԳ արձանագրության ներդրման ռազմավարություն (2006)**, **ՇՄԱԳ-ի և փորձաքննության ՀՀ օրենք (2014)**)
- Ակնարկներ`
  - Հայաստանի օրենսդրության վերանայում` ՌԲԳ արձանագրության դրույթների իրականացման լույսի ներքո (Հոկտեմբեր, 2014)
  - ՇՄԱԳ-ի և փորձաքննության մասին ՀՀ օրենքի նախագծի գնահատում Էսպուի կոնվենցիայի մասով (Մայիս, 2014)
- ՇՄԱԳ-ի և փորձաքննության վերաբերյալ ՀՀ օրենսդրության բարելավմանն ուղղված հայեցակարգային մոտեցումներ (Մարտ, 2015)
- Հավելյալ տեղեկատվություն
  - Արևելյան Եվրոպայի և Կովկասի երկրներում ՌԲԳ իրականացնելու նպատակով օրենսդրական և վարչարարական բարեփոխումների ընդհանուր ուսումնասիրություն
  - ՌԲԳ կառուցվածքի զարգացման ընդհանուր ուղեցույց (2015)

ՌԲԳ-ն ըստ ՌԲԳ արձանագրության

ՌԲԳ միջոցները

- Հավանական բնապահպանական ազդեցությունների գնահատում, այդ թվում առողջության, որն իր մեջ ներառում է բնապահպանական զեկույցի և դրա պատրաստման շրջանակի սահմանում, հանրային մասնակցության և կոնսուլտացիաների իրականացում, ինչպես նաև հաշվի առնել բնապահպանական զեկույցի, հանրային մասնակցության և կոնսուլտացիաների արդյունքները պլանում կամ ծրագրում (հոդ. 2)

ՇՄԱԳ և ՌԲԳ

Նմանություններ ընթացակարգում (գնահատման), բայց մի շարք տարբերություններ, մասնավորապես

- Նպատակները (մասնավոր և հանրային ծրագրեր ուղղված հատուկ տեսակի գործողություններ՝ ՇՄԱԳ, ծրագրեր և պլաններ/ռազմավարական փաստափղթեր՝ ՌԲԳ)
- Գործընթացում ունեցած դերը (հատուկ տեսակի գործունեությանն ուղղված ծրագրերի մշակում՝ ՇՄԱԳ, պետական մարմիններ/կազմակերպություններ՝ ՌԲԳ)
- Գնահատման մասշտաբները (շրջակա միջավայրի վրա ֆիզիկական ազդեցությունը՝ ՇՄԱԳ, շրջակա միջավայրի պահպանության նպատակների իրականացում՝ ՌԲԳ)
- Ազդեցության մասշտաբները (մակրո մակարդակ՝ ՇՄԱԳ, միկրո մակարդակ, որպես կանոն տեղական՝ ՌԲԳ)
- Վերլուծության մակարդակը (մասշտաբն ավելի մեծ է՝ ՇՄԱԳ, մասշտաբն ավելի փոքր է՝ ՌԲԳ)

Իրավակարգավորման սկզբունքներ

ՇՄԱԳ և ՌԲԳ համար տարբեր կառուցվածքային մասեր ունեցող օրենք՝ ԱՅՈ

ՇՄԱԳ և ՌԲԳ համար նույնական սխեմայով օրենք՝ ՈԶ

ՌԲԳ	ՇՄԱԳ
Կիրառվում է	
Ռազմավարական փաստաթղթեր (նախագծեր, ծրագրեր, ստրատեգիաներ)	Հատուկ գործողություններ (հատուկ, անհատական ծրագրեր)
Պետք է իրականացվի	
<p>Ռազմավարական փաստաթղթի նախապատրաստման համար պատասխանատու պետական մարմինների կողմից</p> <p>! Չի կիրառվում անհատների կան կազմակերպությունների կողմից մշակված ռազմավարական փաստաթղթերի համար</p>	<p>Անհատների, մասնավոր ընկերությունների կամ ենթակառուցվածքային ծրագրերի մշակման համար պատասխանատու հանրային մարմինների կողմից</p>
Ենթակա է	
Գործելու առանց այլ պետական մարմինների կողմից լրացուցիչ թույլտվության	Գործելու իրավասու պետական հանրային մարմինների թույլտվությամբ

ՌԲԳ տարրերը

- Նախնական գնահատում (որոշ պլանների/ծրագրերի հետ կապված) (Հոդ. 5)
- ՌԲԳ շրջանակի սահմանում (տեղեկատվությունը պետք է ներառվի բնապահպանաան զեկույցում) (Հոդված. 6)
- Բնապահպանական զեկույցի մշակում (նախագծերի, ծրագրերի և դրանց այլընտանքների հնարավոր էական բնապահպանական ազդեցության գնահատում) (Հոդ. 7 Բնապահպանական զեկույց)
- Հանրային մասնակցություն (ՌԲԳ տարրեր փուլերում) (Հոդ. 8 Հանրային մասնակցություն)
- Խորհրդակցություններ բնապահպանական և առողջապահական մարմինների հետ (ՌԲԳ տարրեր փուլերում) (Հոդ. 9, Խորհրդակցություններ)
- Անդրսահմանային խորհրդակցություններ (նախագծեր/ծրագրեր որոնք անդրսահմանային ազդեցություն կարող են ունենալ) (Հոդ. 10)
- Որոշումների ընդունման գործընթացում ՌԲԳ ընթացակարգի արդյունքների և եզրակացությունների դիտարկում (Հոդ.11)
- Նախագծերի և ծրագրերի իրականացման մշտադիտարկում՝ իրականացման գործընթացը բարելավելու նպատակով (հաշվի առնելով դրա բնապահպանական հետևանքները) (Հոդ. 12)

ՇՄԱԳ-ի և փորձաքննության մասին ՀՀ օրենքի վիճելի ասպեկտները

- Օրենքի սահմանումներ (ոչ միշտ են համապատասխանում ՇՄԱԳ Կոնվենցիայով և ՌԲԳ Արձանագրությամբ տրված սահմանումներին)
- ՌԲԳ և ՇՄԱԳ երկու տարբեր սխեմաների համար մեկ միասնական ընթացակարգ (միշտ չէ, որ հնարավոր է օբյեկտիվորեն արտացոլել ՌԲԳ ընթացակարգի փուլերը)
- Հավակնոտ մոտեցում՝ ըստ ՇՄԱԳ օրենքի բոլոր հիմնարար փաստաթղթերը պետք է անցնեն ՌԲԳ (ՌԲԳ արձանագրության պահանջը սա չէ)
- Առողջապահական մարմինների դերը ոչ միշտ է արտացոլվում ՌԲԳ գործընթացում
- ՌԲԳ որոշ փուլեր բացակայում են (օրինակ, նախնական գնահատումը, մշտադիտարկումը)
- Հանրային մասնակցություն (անհրաժեշտ է, որ լինի տարբեր փուլերի ընթացքում)

Հնարավոր Լուծումներ

- Վերանայել և հստակեցնել որոշ սահմանումներ,
- ՇՄԱԳ օրենքում կառուցվածքայնորեն բաժանել ՇՄԱԳ, ՌԲԳ և փորձաքննության ընթացակարգերը կամ մշակել առանձին իրավական շրջանակ (ներկայումս դրանք կարգավորվում են ՇՄԱԳ օրենքի երրորդ և չորրորդ գլուխներով)
- Համապատասխան դրույթները պետք է մշակվեն հաշվի առնելով ՇՄԱԳ Կոնվենցիայի և դրա ՌԲԳ արձանագրության սկզբունքները

Ինչ վերաբերում է ՌԲԳ -ին

- Հստակեցնել ՌԲԳ օբյեկտները (սուբյեկտները՝ պետական մարմիններ, ընդհանուր սահմանումը՝ ռազմավարական փաստաթղթեր, ոլորտները, կապը ՇՄԱԳ ծրագրերի հետ, “փոքր տարածքներ տեղական մակարդակով” և “աննշան փոփոխություններ” հայեցակարգերի դիտարկում, բացառություններ)
- Նախնական գնահատում և ՌԲԳ այլ փուլեր՝ մշտադիտարկումը ներառյալ
- Առողջապահական մարմինների և հանրության դերը
- Բնապահպանական մարմինների դերը-փորձաքննություն
- Եթե օբյեկտները, սուբյեկտները և սկզբունքները սահմանվեն օրենքով, ապա ընթացակարգը կարող է սահմանվել ենթաօրենսդրական ակտով

Հնարավոր Լուծումներ

- Օրենքը ՇՄԱԳ, ՌԲԳ, փորձաքննության նվիրված մասերի բաժանելուց հետո, խորհուրդ է տրվում հստակեցնել ՇՄԱԳ օրենքի մյուս Գլուխների դրույթների ձևակերպումները (Գլուխ 2 առողջապահական մարմինների դերի վերաբերյալ, Գլուխ 5՝ մանրամասն ուսումնասիրության կարիք չկա, Գլուխ 6՝ վերանայման կարիք ունի, որպեսզի դրանում ներառվենավելի մանրամասն դրույթներ՝ հաշվի առնելով Օրիուսի կոնվենցիայից բխող պարտավորությունները)
- Միայն ՇՄԱԳ օրենքի փոփոխություններից հետո է հնարավոր մշակել ենթաօրենսդրական ակտեր և իրականացնել փոփոխություններ այլ համապատասխան իրավական ակտերում: Եթե ՌԲԳ հիմնականում կարգավորվի կառավարական որոշումներով, ապա ենթաօրենսդրական ակտերի մշակումը պետք է դառնա զուգահեռ գործընթաց:

ԵՄ ՌԲԳ Դիրեկտիվը և դրա իրականացման
պրակտիկան/դասերը ԵՄ պրոգրեսիվ և
ռեգրեսիվ փորձի հիման վրա

ԵՄ ՌԲԳ Դիրեկտիվ

- 2001/42/ԵՀ Դիրեկտիվի սկզբունքները
- Ազգային իրավական հրամաններ փոխատեղման գործընթաց
- ԵՄ Հանձնաժողովի կողմից դիրեկտիվի արդյունավետության վերաբերյալ գնահատական
- ✓ ՌԲԳ ազդեցությունը պլանավորման գործընթացի վրա
- ✓ ՌԲԳ ազդեցությունը նախագծերի և ծրագրերի բովանդակության վրա
- ✓ ՌԲԳ առավելություններ
- ✓ Բարելավման հնարավորություններ

ՌԲԳ գերմանական փորձ

- Վարչական իրավական ընթացակարգերի ընդհանրությունները Հայաստանի և Գերմանիայի միջև
- Գործընթացն և ընթացակարգը
- Ընդհանուր կիրառման ոլորտներ
- Ձեռքբերումներ և մարտահրավերներ
- Ազդեցությունը քաղաքականության ընտրության որակի վրա՝ ինչպես է չափվում և ինչպիսին է այդ ազդեցությունը
- Ինչ է կարելի սովորել և ինչ է անհրաժեշտ սովորել...

ՌԲԳ հոլանդական փորձ

- Ընդհանուր կիրառման ոլորտներ
- Ձեռքբերումներ և մարտահրավերներ
- Ազդեցությունը քաղաքականության ընտրության որակի վրա՝ ինչպես է չափվում և ինչպիսին է այդ ազդեցությունը
- Ինչ է կարելի սովորել և ինչ է անհրաժեշտ սովորել...